

Infrastrukturdepartementet

Yttrande över EU-kommissionens förslag till revidering av direktiv (2010/31/EU) om byggnaders energiprestanda

Bakgrund

Infrastrukturdepartementet har genom remiss berett Region Stockholm möjlighet att yttra sig över EU-kommissionens förslag till revidering av direktiv (2010/31/EU) om byggnaders energiprestanda (EPBD). Syftet med direktivet är att fasa ut koldioxidutsläppen från EU:s byggnadsbestånd till år 2050. Regiondirektörens yttrande har tagits fram av regionledningskontoret och utgör Region Stockholms yttrande. Remissen har inom Region Stockholm beretts i samråd med Locum och trafikförvaltningen.

Revideringen av direktivet syftar till att anpassa det ursprungliga direktivet enligt den europeiska gröna given. Direktivet skall också bidra till EU:s klimatmål, samt uppfylla målen i Agenda 2030 och Parisavtalet.

Kommissionen föreslår bland annat att samtliga nya byggnader ska vara utsläppsfria år 2030, och nya offentliga byggnader till år 2027. Det framtida energibehovet ska i högsta möjliga mån täckas av förnybar energi. Samtliga nya byggnader ska senast 2030 använda energicertifikat som redovisar koldioxidutsläpp ur ett livscykelperspektiv.

För befintliga byggnader ska renovering främjas. Kommissionen föreslår ett minimikrav för energiprestanda, där 15 procent av byggnadsbeståndet med lägst energieffektivitet ska uppgraderas från energiklass G till minst F.

Uppgraderingen ska ske senast år 2030 för bostadshus och 2027 för övriga byggnader. Medlemsländer ska även utarbeta nationella färdplaner för hur det befintliga fastighetsbeståndet ska bli utsläppsfritt. Direktivet innefattar även ett antal krav kring utbyggnaden av laddningsinfrastruktur för elfordon.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm håller med kommissionen i fråga om vikten av att energieffektivisera och fasa ut fossila bränslen ur befintliga och nya byggnadsbestånd. Detta går i linje med den utveckling som eftersträvas i Stockholms län, utifrån målet i den regionala utvecklingsplanen (RUF 2050) om att vara en resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp. Region Stockholm anser överlag att minimistandarder för energiprestanda, livscykelberäkningar av byggnader, ökad tillgängligheten av energiprestandadata och hållbara mobilitetslösningar är positivt. Region Stockholm anser däremot att åtgärdskraven bör undvika att detaljstyras och snarare utvecklas genom målstyrning.

Region Stockholm vill framhålla att ökade ambitionsnivåer från EU-nivå, samt nya finansieringsmöjligheter inom området är välkomnat och kan vara viktiga framgångsfaktorer. De bör däremot inte utgöra en ytterligare ekonomisk belastning för kommun och region, och det är av stor vikt att EU-stöd är tillgängligt för en bred målgrupp. Region Stockholm vill även understryka behovet av ökad statsfinansiering till energieffektivisering, då investeringar i effektiviseringsåtgärder kan betyda stora direkta kostnader och ta många år innan de är ekonomiskt lönsamma. Styrmedel och kontrollverktyg bör etableras som tillgängliggör ekonomi för utredning samt beredning och inte minst genomförande av åtgärder. För att påskynda effektiviseringen och övergången till förnybart är det därför nödvändigt att EU avsätter en särskild energieffektiviseringsbudget.

Power Purchase Agreement-koncept där sol- och eller vindkraft köps in som en tjänst till ett fast pris, istället för att investera i egna anläggningar kan vara en modell för att säkra ökad förnybar energi utan att binda upp investeringsmedel för energieffektiviseringsåtgärder.

Region Stockholm anser att förslaget om att nya offentliga byggnader ska vara utsläppsfria redan år 2027 och samtliga nya byggnader 2030 är väl ambitiöst. Tidshorisonten är nära förestående, och riskerar att medföra suboptimeringar för att nå utsläppsmålen. Måluppfyllnad är beroende av att ett flertal utomstående aktörers verksamhet parallellt övergår till att bli fossilfria, exempelvis fjärrvärme- och byggbolag. Tydliga incitament och rekommendationer behöver utvecklas i anslutning till kravet om utsläppsfria byggnader och att höja miniminivån av energiklasser. Det är också av stor vikt att takten i genomförandet kan koordineras med övrigt ombyggnadsbehov och planer för fastighetsupprustningar.

I nya energieffektiva byggnader utgör driftsfasen relativt låga utsläpp, men klimatpåverkan under byggskedet är fortfarande hög, och likaså elen i verksamhetsenergin när den mäts i enlighet med regionens hållbarhetsstrategi. Då förslaget syftar till att byggnaderna ska vara utsläppsfria utifrån ett livscykelperspektiv, kommer även byggprocessen och produktionsfasen att behöva vara utsläppsfri till 2027, vilket Region Stockholm anser är för tidigt. Kravet om att byggnader ska renoveras från energiklass G till F senast år 2027 skulle troligtvis vara möjligt för Locums byggnadsbestånd, då få byggnader innehar energiklass G. Större renoveringar kan dock vara svåra i en sjukvårdsverksamhet, gällande tomställningar och provisorisk flytt av verksamheter.

Vidare fastslås det i direktivet att offentliga byggnader med energiklass F senast år 2030 ska nå klass E, vilket omfattar cirka 30–40 procent av Locums byggnadsbestånd. Att uppdatera dessa byggnader kan medföra stora kostnader i närtid inklusive pressade tidplaner. För de stationer som ägs av Region Stockholm är inte det sammanräknade trafikenergi-prestandamåttet relevant, utan fokus bör läggas på systemspecifika krav för åtgärder på energiförbrukande system och verksamhetsenergi.

Det finns idag utmaningar på Stockholmsregionens bostadsmarknad, som bland annat präglas av en brist på bostäder till ett rimligt pris. Region Stockholm anser att nya bestämmelser behöver undvika att fördröja eller fördyra bostadsbeståndet och bostadsbyggandet, då detta skulle innebära att färre invånare har möjlighet att efterfråga bostäder. Tydliga stöd för merkostnaderna utöver de skarpa baskraven i Boverkets byggregler (BBR) behöver etableras. Samtliga samhällssektorerers klimatomställning bör utvecklas utifrån ett helhetsperspektiv för att undvika suboptimering och främja ett systemperspektiv.

Carina Lundberg Udelepp
Regiondirektör

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör